

**PEDAGOGISKĀS PALĪDZĪBAS IESPĒJAS
IZGLĪTOJAMIEM AR LASĪŠANAS
TRAUCĒJUMIEM: PRAKTISKIE
RISINĀJUMI MĀCĪBU STUNDU LAIKĀ UN
INDIVIDUĀLĀ DARBĀ.**

ANNA ARBIDĀNE

Rīgas Valda Avotiņa pamatskolas -
attīstības centra izglītības metodiķe

Mācību līdzeklis „INTENSĪVĀ
LASĪTMĀCĪŠANA” ir izveidots, pārtulkojot
no vācu valodas un pārstrādājot grāmatu „Kīles
lasītmācīšanas kurss”, pielāgojot to latviešu
valodai.

ANNA ARBIDĀNE, Rīgas Valda Avotiņa pamatskolas -
attīstības centra izglītības metodiķe

PAMATPRINCIPS – APZINĀTA IZVAIRĪŠANĀS NO GRŪTĪBĀM.

TIEK IEVĒROTA GRŪTĪBU PAKĀPE:

- pakāpeniska patskaņu un līdzskaņu ieviešana
- pakāpeniska vārdu struktūras grūtību pakāpes ieviešana

ANNA ARBIDĀNE, Rīgas Valda Avotiņa pamatskolas -
attīstības centra izglītības metodiķe

GRŪTĪBU PAKĀPES SKAŅĀM

I grūtību pakāpe – viegli saklausāmas skaņas – patskaņi un divskaņi (priekšpakāpe)

II grūtību pakāpe – vienkāršie līdzskaņi, piemēram, l, m, n

III grūtību pakāpe – šņāceņi, mīkstināmie līdzskaņi un līdzskaņu sablīvējumi

ANNA ARBIDĀNE, Rīgas Valda Avotiņa pamatskolas -
attīstības centra izglītības metodiķe

VĀRDU STRUKTŪRAS GRŪTĪBU PAKĀPES

I grūtību pakāpe – **PLP** (upe, ala), **LPLP** (māli, lupa)

II grūtību pakāpe – **LLPLP** (plūme), **LPLLPL** (durvis),
LPLLP (kaste)

III grūtību pakāpe – **LLLPLLP** (skramba, sprādze)

LASĪTPRASMES LĪMEŅA NOTEIKŠANA AR DIAGNOSTICĒJOŠO ATTĒLU PALĪDZĪBU

Lasīt un rakstītprasmes apgūšana tiek cieši saistītas viena ar otru. Lasīšanas procesā analīze un sintēze cikliski nomaina viena otru, tādējādi abi pretējie procesi – burtu zīmju sakārtošana pēc izrunāto skaņu secības un lasīšana pa skaņām pēc norādītās burtu secības ir savstarpēji cieši saistītas norises.

No tā var secināt, ka bērns ir spējīgs izlasīt vārdus, ja vien viņš prot tos uzrakstīt atbilstoši izrunātajām, dzirdētajām skaņām.

A₁

B₁

Drīkst rakstīt tikai ar **zīmuli**, lai nepareizi uzrakstīto varētu tūlīt izdzēst un izlabot.

Šādā veidā izpaliek neveiksmes, un bērns allaž redz tikai pareizi uzrakstītu vārdu.

Izvairīsimies no vārdiem, kuru rakstībā jāievēro ortogrāfijas likumi, tas rada bērnos apjukumu, kas savukārt traucē sekmīgu lasīšanas iemaņu veidošanu.

DARBS AR SKAŅU ŽESTIEM

Skaņu žesti ir pazīstami ar dažādiem nosaukumiem: fononīmika, žestu spēle, lasīšana ar pirkstiem, mutes – roku sistēma, žestu palīdzība, skaņu žesti.

Definīcijas jebkurā gadījumā izceļ žesta un lasīšanas norises vienlaicīgumu

Princips atvieglot lasītmācīšanas procesu ar skaņu žestu palīdzību atbilst neiropsiholoģiski pamatotajiem atzinumiem par vizuālo, auditīvo, artikulatīvi motorisko un kinestētisko darbības procesu saistību lasīšanas gaitā un nepieciešamību šos procesus attīstīt automatizētas apguves līmenī (Galperins, cit.pēc Veigela, 1974., 99.lpp.)

Skaņu žēstiem lasītmācīšanas procesā jāveic kompensējošā funkcija, tos lietderīgi nostiprināt pēc iespējas emocionāli.

a prieka un pārsteiguma izpausme – abas rokas paceltas virs galvas;

b ar īkšķiem un rādītājpirkstiņiem ataino virs acīm brilles;

v ar sakrustotām rokām virs krūtīm atdarina mazgāšanos
(varētu teikt: “Vai, cik vēss!”)

u plauksta pie mutes (ūjināšana)

m ar riņķveida kustību virs vēdera tēlo, cik labi garšo

ai noglāstīt vaigu (ai, cik labs!)

	a	e	i	o	u	ai	au
m							
n							
l							

“Pelīte”. Bērniem iedod neaizpildītu zilbju tabulu. Pedagogs savā tabulā iezīmē trīs lauciņus kā “pelītes”. Bērni mēģina sameklēt “pelītes”,jautājot: “ Vai pelīte ir paslēpta pie “mi”? Ja nē, tad bērni zilbi ieraksta attiecīgajā lodziņā. Mērķis ir noķert visas trīs pelītes.

ZILBJU PAKLĀJS

3	a	e	i	u	o	ā	ē	ī	ū	ai	au	ei	ui	ie	o
š	ša	še	ši	šu	šo	šā	šē	ši	šū	šai	šau	šei	šui	šie	šo
ž	ža	že	ži	žu	žo	žā	žē	ži	žū	žai	žau	žei	žui	žie	žo
c	ca	ce	ci	cu	co	cā	cē	cī	cū	cai	cau	cei	cui	cie	co
č	ča	če	či	ču	čo	čā	čē	či	čū	čai	čau	čei	čui	čie	čo
da	dza	dze	dzi	dzu	dzo	dzā	dzē	dzi	dzū	dzai	dzau	dzei	dzui	dzie	dzo
dž	dža	dže	dži	džu	džo	džā	džē	dži	džū	džai	džau	džei	džui	džie	džo
v	va	ve	vi	vu	vo	vā	vē	vī	vū	vai	vau	vei	vui	vie	vo
f	fa	fe	fi	fu	fo	fā	fē	fi	fū	fai	fau	fei	fui	fie	fo
h	ha	he	hi	hu	ho	hā	hē	hi	hū	hai	hau	hei	hui	hie	ho
j	ja	je	ji	ju	jo	jā	jē	jī	jū	jai	jau	jei	jui	jie	jo

ANNA ARBIDĀNE, Rīgas Valda Avotiņa pamatskolas -
attīstības centra izglītības metodiķe

VĀRDU SLEJAS

3. pakāpe

3. pak. - zaļa

p, t, k

au-to	lai-pa	sai-te
la-pa	su-ta	tu-rēt
tā-pa	au-pa	tau-rēt
tu-ta	Zi-ta	ai-mēt
nā-pa	sai-tēt	la-sīt
ma-ti	kau-ties	ru-nāt
pu-tas	pu-tēt	rie-pa
tau-re	ka-pāt	pie-pe
ta-se	Te-nis	mai-nēt
kau-si	to-nis	lai-zīt
pe-le	ka-za	rai-sīt
pī-le	lau-ri	tai-sīt
pī-pe-ne	lo-ki	
tau-re-nis	kā-por-ti	
tē-tis	ai-lēt	
ko-pā	mī-lēt	
ro-ka	ka-sīt	
ta-ka	ro-ta	
tam	kā	
tai	ko	
	to	
	par	
	ai-ta	

14. pakāpe

14. pak. - rozā

līdzskaņu sablīvējumi

dur-klis	grā-mat-ai-me	va-kar-blāz-ma
purvos	piļ-ven-drā-na	kor-ra-žo-jums
dum-brājs	snieg-pār-sli-na	jaun-celt-ne
trauk-sme	smab-au-dze	rak-stām-ma-ši-na
ok-šve-ris	rak-stām-ma-ši-na	plauj-ma-ši-na
karst-gal-vis	mo-tor-aā-gis	po-lār-avaig-ane
bīra-ta-li-na	daif-ra-de	va-ra-vin-sne
krauk-šis	brū-nu-ce-pu-re	priekš-pil-sē-ta
at-klāt-ne	brūg-ak-mens	ātr-vil-ciens
kor-karsts	piņr-ko-pī-ba	vin-gri-nā-jums
ru-dau-pu-ke	lpr-ko-pī-ba	tāl-sa-tiv-sme
va-kar-avaig-ane	bis-ko-pī-ba	tāl-sa-ru-na
māk-sli-nieks	zem-ko-pī-ba	daif-amat-meis-tars
meā-ai-nis	bies-piens	au-tor-kon-certs
dārs-ko-pī-ba	bies-pien-mai-ze	vērts-pra-pirs
ogf-rak-tu-ve	sniest-mai-ze	dairn-ak-mens
narts-vi-jo-le	pu-tu-kre-jums	svēt-ce-ļo-jums
ūdens-ro-ze	ro-kas-grā-ma-ta	svēt-va-kars
māj-tu-rī-ba	šuj-ma-ši-na	tumš-sar-kars

ANNA ARBIDĀNE, Rīgas Valda Avotiņa pamatskolas -
attīstības centra izglītības metodiķe

Vingrinājumu secība

- Darbs ar zilbju paklājiem
- Darbs ar vārdu kartēm un vārdu slejām
- Darbs ar spēļu kartēm

VĀRDU UN SPĒĻU KARTES, LASĪŠANAS VINGRINĀJUMU TEKSTI, DIKTĀTI

- Kvartets
- Partnervingrinājumi
- Individuālie vingrinājumi
- Oskars (Melnais Pēteris)

- Skaņu diktāts
- “Salas diktāts”
- Zibens diktāts
- Bingo (Laimes bingo)

ANNA ARBIDĀNE, Rīgas Valda Avotiņa pamatskolas -
attīstības centra izglītības metodiķe

ciena

8

muca

8

pūce

8

cāļi

8

cūka

8

lāči

8

čalas

8

čeki

8

luči

8

ANNA ARBIDĀNE, Rīgas Valda Avotiņa pamatskolas -
attīstības centra izglītības metodiķe

KVALITATĪVAIS VĒRTĒJUMS (1)

- ❑ P tipa kļūdas: precīza skaņas atdarināšana, kas vārda skanējumu un nozīmi nemaina, bet ortogrāfiskā ziņā ir nepareizas, piemēram: nakc, tomāc, tilc u.c. (lasot šādām kļūdām nav nozīmes).
- ❑ U tipa kļūdas: netiek diferencēti īsie un garie patskaņi, balsīgie un nebalsīgie līdzskaņi.
- ❑ I tipa kļūdas: burta, zilbes vārda sākumā, vidū, beigās.

KVALITATĪVAIS VĒRTĒJUMS (2)

- V tipa kļūdas: uztveres virziena kļūdas, kā arī burtu, zilbju pārstatījumi - jaukta burtu secība, lieki burti, piemēram:

ie=ei d=b b=g u=n d=g

KVALITATĪVAIS VĒRTĒJUMS (3)

«Segio» uzraksts vārda «Eskimo»
vietā

V tipa kļūda («se» - «es»
vietā)

U tipa kļūda («k» vietā «g»)

I tipa kļūda (izlaists «m»)

KVALITATĪVĀ ANALĪZE (1)

- ❑ Saskaita kopīgo kļūdu daudzumu un procentuāli aprēķina katra kļūdu veida daudzumu attiecībā pret kopējo kļūdu skaiti (=100%)
- ❑ Ja kāds vārds nav salasāms vai vispār nav uzrakstīts, to apzīmē ar 4 I tipa kļūdām.

KVALITATĪVĀ ANALĪZE (2)

Datums	Vārdu kļūdas	P	I	U	V	
10.09.15.	21	-	36 73%	10 20%	3 6%	
17.19.15.	6	4 40%	4 40%	2 20%	-	

PALDIES!

ANNA ARBIDĀNE, Rīgas Valda Avotiņa pamatskolas -
attīstības centra izglītības metodiķe